

Норуот күүхэ — көмүөл күүхэ!

ЭНГСИЭЛИ

Нам улууңун ханыата 1935 сүй алтынны 5 күнүгөр төрүттэммитэ.

1999 с.
Олунны
18
күнэ
чэпшиэр
№ 20 (8548)

“Тыл - омук баар-суюх сыаннаха уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрийн, тылын харыстыг сувереннай бырааптаах.”

Саха Республикатын Тыл тууңан Соконуттан

БЭБЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баылыгын муньабыттан бэлиэтээниннэр

Ааспыт иэдэлээр улуус-ка баар тахсыбаты. Ол эрээри I Хомустаах котельни-ыгар балааныннаа билигин да кутталлаах. Ол курдук өрөмүен кэмигээр тохтуут бөх-сүйс котеллар кэлхэтигээр туспүттээр хомуллубатах, уот-куөс туроон сеп. Банаарынайдар предписа-ниелара үс пууннара толо-руллубут.

Бу баанаартан тахсыбыт уопсай хоромныу (челүгэр түнхэрийн үзлэлэрийн киллэрэн турал) 2 мөл. солж. кэригэ буолла. Манина холубунай дыялаа тэрилжэн прокуратуранан силиэстийэлэнэр.

❖❖❖

Кебекөн иэхилийгээр газ-конденсаты тиэрдийн сөлтөөт транспорт суувчлан улахан кыналжанан буолбут. Өрүс суола сабыллыар дэрий 60 кубометр уматын тизлли-хэхээх. Кэлэр сылга Кебекөн котельниадарын сырой неф-кэ көнөрөргө сорук туро-раллар, онууха эркиннэрээр арболит буоларынан саар-

❖❖❖
Ун министерствота 1999 сүй бюджетыг гар конт-рольнай сыйн параллары ынппыт. Оноо көстөрүнэн улуус үерзүүрийн туроосар үбүн балачча сарбый-быттар, ол тумутээр 400-чээж штатнай единица согуллуун сеп. Манина таңынан физикультура уонна спорт салаатыг гарч аччатаы баар.

❖❖❖
Санэпиднадзор биллэрэ-ринэн оюо саадтарыг гар уонна оскуолаларга айнан-үзүүнэн хааччыйны мөлтөөн ихээр оржор дорубуйалы-рыгар охсуулаах буолуон сеп. Таастаах эрэ иэхилийгээр оскуолаа итии айлыкка уонна детсаадка этинэн хааччыяллар эбит.

❖❖❖
Баанаай ханаайысты-баларын хаттаан регистра-циялааны кулун тутар 20 күнүнэн тумуктэнхэхээх, билигин тэтийн олус бытаан.

Республика Президент соторутаавыга 50 баанаай

Саганы - олохко!

БИОГААНЫ БИЛДИРЭЭТИМ

Быйыл кыһын республикатааы «Саха сирэ» ханыакаа М. Афанасьев уонна И. Платонов сүөнү ноно-мун көннөвөрен тыа сиригээр ыал байгаа гааиын огорон, оттү проблематын бынаарынан сөнтөөбүн түнүнан барт интэризиний матыры-ааллара тахсыбыга. Итини аафан бааран биниги, II Хомустаах иэхилийгээн баылыгы А.М. Петров, «Май» баанаай ханаайыстыбатын салайаачыга Н.П. Протопопов уонна мин буолан олуннуу 3 күнүгээр Мэнэ-Хангалас улууңун Павловский бөхүүлэгээр Л.П. Лиханов гарчын гарыг үзлэлийн турар бу установканы көрөн кэллийт.

Мин Саха сиригээр тыа сирин производствотыг гар түнхалаах араас рационализаторской онохуктари үзлэлэрийн элбэйн көрбүтүм гынан бааран, тыа сирин олохтоогор маник түнхалаах, элбэх чэпчтийни киллэрийн сөтөөх онохугу көре илик эстим. Бу онохук өтерүнэн айлын гааанаа кыайан кирибэт сиригээр саха кинитин инники кэскилэ эбит дизайн сыванаалаатым. Кырдыга да күннэтэ сыйар-сохор, ардыгар баанаай бириэмтигээр кыайан киллэрбээкс мэнхийдээтэр сүөнүбүт ноноумуттан аны дыиэ иттийг гааиы, сатаатхахаа электричествоны, үрдүк хаачысты-балах органический уодурдууну ылдаахаа тобин кини үкэз билэр бу-

тан онохуллар эбит. Онон кинилэри анал элбэх тимири булаар уонна иэхэдэн онгорор тэрилтээ кыайар кыахтаах. Ити гынан бааран үлэлэтэрэг сүрдээх боростой, тизийтийн кыайдахха ханна баарар илдээ барыаха, туроуруохха уонна бэйэхолбонон үлэлтийхэх сөн эбит.

Иккининэн, бу аппараат биоре-акторын эрэ үлэлэлэн, кылгас кэмнэ элбэх түнхалаах органический уодур-дууну огорон таанааран, бэйээр да түнхалааха, ордугун атыга таанаарахха, харчы онгорууаха сөн эбит. Итиччэтигээр манных установка онохуллуутун, туроуруллуутун ороскуутун сабынаар кыях эмизүескүүр.

Усүүнэн, кыра соодус техникины двигателин гаазка көнөрөр эбтээр. Биниги сүлдээр кэммитигээр корейской уот биэрэр двигатели холбооруу сүлдэллара. Оччотугар T-25, T-16 маркалаах кыра трактордар уматаатыктарын гаазка көнөрөн үлэлэтэрээ тобиллыа сувдай? Итини таңынан көрдөөтхөхө, үлэлстэххээ газтухатаа элбэх буолуохтаах.

Дээ, аны бу установканы ханна, хайдах онгорторон, ыйан биниги улусупутугар гааз өтерүнэн кирибэт сирдэригээр II Хомустааха, Кебекөнгө, Арбынга гаанаан хаччынаахаа сөбүй? Мин саныхпар, билигин базатын тутан одорор

бу установканы төлүүргэ онгорторор таа киннэ 700 кг. сибиннээ этин эбтээр 5 тн. хортуюоппуй туттарын наада эбит. Ол туттаран харчынан төлөнөрүгээр улусустаадаа үп тэрилтээрээ эмээ көмөлөнүүхээрин сөп курдээ. Дынгизэн, одуруутуун дэврүктанар баанаай ханаайыстыбай-ларыгээр бу сочко улахана суюх сыйппара. Оттон биирдиилэн ыалга ыарагахаа бөө буоллаа эбэт. Итиин сибээстээн улус дъяналтатаа, таа ханаайыстыбатын управлениетаа, правительство, биниги Ил Түмэнгээ

бүийдээлтэй төрөлжүүлжээр наада.

Саха сирин таытын кинитин олон-дун түнханаар олох ослуулга олорон сүбэлэстэхтэрийн син бынаарыллыаан сөтөөх болпуурос. Аны турал бу тэрили онгорторор кини бэйэтээ элбэх таа ханаайыстыбатын буулгуултадарын онгоруун наада. Оччотугар бэлэми көрдүү эрэ олорбокко, үлэлээн буулунар кымаа үескүүр. Ол инни-на улус таытын ханаайыстыбатын управлениетаа, «Нам» телестудия улэхтээр баран бу установканы үчүгэйдик устан, олохтоох телеви-дениеяа хаста да көрдөөн дыон билийтгээр тиэрдэллэрээр наада. Дын-сэргэ көрдөүнэ, инияттэйнэ, билээчин барыны-бары кыайыгас, ити учуотаныхаа кэригнээх.

Биниги улусупут республика киниттэн чугас буолан урукку ла-

Быйыл улууспут тэриллибитэ 200 сила туолар үбүлүөйдээх кэммитигэр уруккухойукку историябытын анааран кердөхгүтүнэ, ессе чингэтэн үөрэйтэхпинэ кэнэбэс кэлэр көлүөнэлэргэ үтүе суол-иис хаалларыхыт турдаа. Төхө да угус дыллар-хонуктар ааспыттарын иннингэр «көрдөөбүт сыйын булар» дизбит курдук архивтартан, ытык кырдьабастар ахтыыларыттан, ыалларга уурулла сыйлдар докумоуннаартан бэрт элбэги билиххэ-көрүөххэ сеп. Онно санаабытын уурапыт, күннэтэ дьарыктанаарбыт эрэ наада.

Эниги болбомтобутугар Нам улууңгар 1920-21 сылларга үлэлээбит ревкомнаар састааптарын бэчээттиибит, бу докумоуннары национальной архивтан Винокуров Дмитрий Иванович кердөен, булан, копи-ялары устан бишиэхэ тиксэрбитэ.

Бу испиэнэктэргэ ааттаммыт дьон туунан эбии сибидизнээлэри, докумоуннары редакцияба тиксэриэххитин сеп. Оччобо улууспут историията ессе кэнгээ этэ, сонун уонна интэриэнинэй чахчылардаах буюуба.

Редакцияттан.

И.Д. Винокуров-Чабылдан

НАМНА

(Ольга)

Эн Намы корбокко да сыйлан, Бэйэн Нам аатын ыллынг. Билэзиэн, ол Тулагы-Киллэм Тууруору үрдүк аартыгын?

Айаннаан истэххэ, аара, Аартык үрдүттэн — бишиэнэ: Өүрүү кийн хочотун тұнаара, Күох нальы дойду иэнэ.

Иннингэр, элбэх дынэлэрдээх Тула бэс чагда мастиах. Сыыр анныгар саһар үрэхтээх, Ити — аатырар Хомустаах.

Былыргы Дъэкиним баий олбор,

САХА КУБУӨРҮНЭТИГЭР ҮЕЗДТАР, ВОЛОСТАР ҮОННА НЭНГИЛИЭКТЭР РЕВКОМНАРЫН САСТААПТАРЫН ИСПИЭНЭКТЭРИТТЭН (1920 сыллаах дааннайдарынан)

Ревком аата	Председатель	Чилизинэр	12. II Бынаас	Колмогоров	Ермолов Аф. Павл.
1. Кунаан Ыал	Решетников Ив. Фед.	Соловьев И.Н. Евсеев Спир.Ион.	13. Салбан	Сем. Ст. Протопопов	Иванов Пав. Ник.
2. Хамацатта	Полициков Сем. Гр.	Гаврильев Сем. Ал.	14. Таастаах	Сем. Ив. Петров Григорий	Протопопов М. Гр.
3. Хатынг-Арыны	Колпашиков Осин Егорович	Суздалов Мих. Сп.	15. Хомустаах	Константинович Сысолятин	Винокуров Савва
4. Ботун	Ильин Ильин	Сивцев Ив. Ив. Сивцев Д. Ник.	16. Мурчуку	Ник. Тих.	Жирков Вас. Тих.
5. II Модут	Иннок. Сем. Винокуров Аве. Ал.	Ильин Лав. Ил. Софонов Ник.	17. I Уодэй	Винокуров Вас. Вас.	Зырянов Вас. Ник.
6. I Модут	Шапошников Мих. Петр.	Ширин Ив. Ник.	18. II Уодэй	Обутов Ив. Иннок.	Федотов Мих. Ив.
7. Хатырык	Приезников Ал. Николаевич	Макаров Ал. Гр.	19. I Атамай	Собакин Ив. Сем.	Азаров Мих. Конст.
8. Маймаца	Кутуков Петр Ив.	Куличкин Ал. Ал. Уваровский Ром. Ник.	20. II Атамай	Харитонов О. Никиф.	Протопопов Соф. Мих.
9. Кебокон	Барамыгин Вас.	Наумов Вас. Сав.	21. Кодоңу	Федотов Вас. Семен.	Иванов Ник. Гаврил.
10. Түбэ	Дьяконов Вас. Иван.	Иванов Фед. Павлович		Обутов Федор Гавр.	Винокуров Н. Сем.
11. I Бынаас	Новгородов Алексей Егорович	Ядринский Д.И. Колосов Ник. Вас.			Поротов Мих. Гр.
		Лебедев Илья Ант.			Прибылых Ег. Ал.
		Оконешников С.С.			Николаев Гав. Фил.
		Попов Илья Гаврил.			Васильев Наум. Петр.
		Охлопков Григ. Вас.			Павлов Дмитрий
					Яковлев Андр. Конст.
					Данилов Мих. Дм.
					Николаев Ник. Павл.

Верно. Основание: ФНА РС(Я), ф.2, оп.1, д.157, л.5.
Директор: п/п М.П. ШЕСТАКОВ.
17.12.1998 г.

САХА КУБУӨРҮНЭТИГЭР ҮЕЗДТАР, ВОЛОСТАР ҮОННА НЭНГИЛИЭКТЭР РЕВКОМНАРЫН САСТААПТАРЫН ИСПИЭНЭКТЭРИТТЭН (1921 сыллаах дааннайдарынан)

Ревкомнаар ааттара	Председатель	12. II Бынаас	Колмогоров
Намволревком	Эверстов Гавр. Ионов.	13. Салбан	Алек. Егор.
1. Кунаан Ыал	Азаров Михаил Констан.	14. Таастаах	Протопопов Сем. Иван.
2. Хамацатта	Полициков Сем. Григорьев.	15. Хомустаах	Петров Григ. Констан.
3. Хатынг-Арыны	Колпашиков Осип Егор.	16. Мурчуку	Сысолятин Ник. Тихон.
4. Ботун	Ильин Ив. Сем.	17. I Уодэй	Винокуров Вас. Вас.
5. II Модут	Винокуров Аве. Алек.	18. II Уодэй	Собакин Иван Семен.
6. I Модут	Шапошников Мих. Петр.	19. I Атамай	Харитонов Фед. Никиф.
7. Хатырык	Приезников Алек. Ник.	20. II Атамай	Федотов Вас. Семен.
		21. Кодоңу	Обутов Фед. Гаврильев.

